

See de două ori în septimana: Joi și Domineca;
 de la cada va pretinde importanța materielor,
 va eși de trei sêu de patru ori în septimaua.

Pretulu de prenumeratiune

pentru Austria:

pe anu întregu	8 v. a.
„ dimetate de anu	4 „ „
„ patrariu	2 „ „
pentru România și străinătate:	
„ anu întregu	12 „
„ dimetate de anu	6 „

ALBINA.

Prenumeratiunile se facu la toti d. corespondenti ai nostri, și de adreptulu la Redactiune Stationsgasse Nr. 1, unde sunt a se adresa și corespondentiile, ce privescu Redactiunea, administratiunea sêu speditiur'a; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi: era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuntia și alte comunicatiuni de interesu privatu — se raspunde cate 7 cr. de linia; repetirile se facu cu pretiu scadutu. Pretiulu timbrului cate 80 cr. pentru una data se antecipa.

Pesta, in 13/25 fauru 1871.

Intrêga diaristic'a privesce de incheiata pacea în Versailles. Astadi tocmai este se se supuna tractatulu incheiatu la aprobarea adunarei nationale din Bordeaux. Despre conditiunile ei în timpulu mai recinte incepura a se latî faime de cea mai cumplita contradicere, în precumpenintia insa favorabili. Este chiar ca cum imperatulu *Wilhelm* și cu *Bismark* alu seu, ar voi se si bata jocu de lume; sêu ca dora într'adeveru ei ar avé intentiunea d'a imblândi urele francesilor și d'a recascigá simpatiele omeniei, instrainate prin ne mai pomenitele barbarii și jafuri nemtiesci. Optimismulu într'unele parti merge pan' a crede ca pacea într'adeveru va se fia intemeiata pre o impacatiune și ca într'adeveru mane sêu poimane armatele germane vor se intre în Parisu pentru d'a face o veduata amicabile și a li stringe man'a acelor'a pre cari cu putiene dile mai nante tiudeau ai sterge de pre faci'a parlamentului!

Cumca nemtii se aretara mari strategii și soldati imposanti, aceea nu se pôte trage la indoiea; deca insa vorsei se fia acum, dupa atâtea invingeri, și filosofi, psihologi sêu fisiologi buni și practici? — aceea vom vedé. Am dori din inima ca se li succeda essamenulu și în acêta specialitate; am dori intru interesulu lor și alu umanitatii preste totu; insa tare ne tememu ca — faimele favorabili în acestu puntu vor remané faime gôle!

Ne facu se ne tememu și scirile ce d'alta parte totu mereu constata ca — *furca tentionica*, brutalitatile tematorilor de Ddieu din Versailles, n'au incetatu a se afirmá a supr'a betiloru francesi nici chiar sub timpulu armistiului Jafurile, totu felulu de teroritari și depradari, pana si fusiladele se continua fora tóta sfiel'a de ómeni și temerea de Ddieu; ér la interpelarea facuta prin *Jules Favre* despre acêta în Versailles, dlu conte *Bismark* se fia recunoscutu nedreptatea, fora insa a face ca se incete!

Caracteristicu în celu mai mare gradu, pentru ca în totu acelu gradu infamatoriu este atentatulu poteriloru dilei contr'a profesoriloru din *Strassburgu*, contra consciintiei și demnitatii omenesci a acelora. În 15 fauru ei primira din Versailles mandatulu ca — în 48 de ore cu copii, cu mueri și cu totu calabaluculu lor se parasésca nu numai *Strassburgulu* ci întrêga patri'a lor mai angust, *Alsati'a*!

Si — din ce cauza, pentru care motivu o astfelu de proscriptiune barbara?

Éca pentru ce: Li s'a cerutu ca ei se subscrie unu reversu, cumca intru tôte se vor supune stepanirei nemtilor și — ca de aci nainte, se vor privi de germani! Betii professori dechiarara ca — partea d'antaiu a reversului o subscriu, caci sunt într'o tiêra ocupata de nemti; dar partea a d'ou'a nu potu a o subscrie, caci ei, desí multi pórta nume nemtiesci, sunt adevérati francesi!

Domnii prussaci par' ca si-au cascigatu cultur'a și moral'a în scól'a domnilor stepanitori ai nostri magiari. Ori ce se te fia facutu Ddieu, prussaculu și magiarulu este preste Ddieu, si-ti cere se fi ceea ce elu ti comanda! —

De abia optu dile, de candu se alese si se constituí în Bordeaux noulu regimu nationalu, mai tôte poterile venira a-i dechiará recunoscerea. Totu d'atunci în Germania, si a nune în partile prussesci

nemedilocite — Republic'a francésca de data s'a redicatu la mare onóre! Se'ntrecu diariile — mai vertosu cele inspirate subventiunate a argumentá ca *numa Republic'a* este posibilu astadi în Francia, si ca numai ea pôte se redice érasí curendu natiunea francésca la védi'a si valóre ce i se cuvinea în Europa. Causa secreta este, precum se dá cu socotél'a, ca intieptii din Versailles pre Francia ca Republica credu a o poté isolá de cealalta Europa monarchica, si astfelu a o face nepotintioasa de isbanda. —

Este o adevérata mangaiere a vedé, cum multi barbati de spiritu incepura a cercá si a cumpeni rezultatele infricosiatulu resbelu; cum ei facu bilantie între cascigulu materialu si moralu si perderea materiale si morale a unei si altei parti, si — cum cei mai multi vinu a adevérá ca — pre langa tôte colosalele si infricosiatele perderi a le francesiloru, adevératulu cascigu — în védi'a, în principia, în simpatiele lumei, totu este la cesti din urna!

Atát'a despre Francia si cele ce se petrecu si prepara acolo. —

În *Spania* tronulu regelui *Amadeu*, abia carpitu si tocmitu, se clatina seriosu. Faime private vreu a sci ca densulu sub unu pretestu óre-care dejá doriá se rétórne a casa la Italia, dar l'au impededatu amicii. Destulu atát'a, ca alegérite la parlamentu esira pre câtu se pôte de opozitionali si ca în partea opozitionei republicanii precumpenescu.

În *parlamentulu Angliei*, totu în d'fa de 17, candu în *Bordeaux* a avutu locu constituirea noulu guvernii si maréti'a manifestatiune pentru *Alsati'a* și *Lotaringia*, s'a intemplatu cele mai agere atacuri Ministeriului de la potere, pentru portarea sa miserabile facia de teribilulu resbelu si de pretensiunile neumane ale nemtilor. Dar acêta episoada merita o apreturiu desclinita, pre care i vom da-o în nrulu viitoriu. —

Revenindu acú la ale nòstre de a casa, avemu se amintimu ca — pre cum se pare, ér a ajunsu timpulu scandalorlu în diet'a unghuresca. Reportulu nostru despre siedi'ti'a casei reprezentantiloru din 21 fauru ni infacisiedia unu scandalu cum nu s'a mai pomenitu în reprezentatiile statelor civilisate. Si inca reportoriulu nostru descrie scen'a câtu se pôte de scurtu si moderatu. Veni insa a d'ou'a dia organulu deakistu „*P. Journal*,” despre carele se suna ca ar stá sub protectiunea biroului dlui ministru presiedinte c. *Andrássy*, si dede istoriei unu comentariu, o aplicatiune atátu de drastica, încátu omulu candu o cetesce nu pôte se nu ajunga la credintia ca — întregu parlamentulu si tóta comedi'a de constituíune unghuresca nu este decátu unu medilocu, unu aparatulu d'a jafu tiér'a cu tóta comoditatea! Spuse adeca numit'a fói'a într'unu articlu de fondu, ca o banda de hoti siede printre tôte partiele din diet'a unghuresca si prin metechne si terorizare, prin cumpararea si vinderea de voturi, medilocesce votarea de legi prin cari ei se inavutiescu pre cont'a statului! Nemicu nu li esantu si pretiosu aceloru domni deputati hoti, decátu interesulu pungei lor!

Noi de multu, si nu odata am disu si am aretatu, ca pre câtu timpulu dnii magiari nu recunoscú obligatiuni si respecte morali facia de natiunile nemagiare, pre câtu timpulu ei tienu ca a ne impilá pre noi, a ni impededá dezvoltarea nòstra — este unu meritu pentru patria, — pre atát'a timpulu consciintia lor nu pôte se

fia buna si curata nici facia de alte obligatiuni morale, si prin urmare nici facia de natiunea si onórea lor propria! Inim'a lipsita de iubire catra de aprópele, cugetulu lipsitu de dreptate într'o parte, — cine va fi în stare a impededá se-si estinda pacatósele radie si influentie în tôte partile, pana si spre cei mai de aprópe ai sei! —

Alalta-ieri joi, la votarea rubricii extraordinarie a bugetului Ministeriului de cultu si instructiune publica, cas'a reprezentativa se invoi a primí propunerea acestui Ministeriu în privint'a urcarii sumei de 80,000, destinate de subventiune pentru biserica greco-orientale, la 100,000 fl. v. a.

Onorab. nostru Publicu si-va aduce a minte ca anu noi am fostu cari am cerutu urcarea acelei sume la 120,000. Atunci insa cererea nòstra a fostu respinsa; dar ea totusi a avutu rezultatulu ca estu timpulu insusi ministeriulu se aretá convinsu despre necesitatea si urgentia cererei nòstre si — insusi pretinse incuviintierea ei — desi nu în totalu. Multu ni pare reu, ca ministeriulu nu s'a induratu, pre temeulu argumintelor sale si ale nòstre, a cere atát'a, câtu cerusem noi anu si câtu ceru apoi dupa noi Congresulu serbescu din *Carlovetiu*. Clubulu deputatiloru nationali otarise a repeti si asta data cererea nòstra de anu; dar mai tardiu, facendu-se din tôte partile casei promisiune, ca 100,000 se va votá fora nici o contradicere, cerendu-se insa ca din partea nòstra se nu se redice alta pretensiune mai mare care ar poté se provóce dispute si contradiceri, deputatii nationali se invoira a tacé, si astfelu urcarea într'adeveru se votá în unanimitate. — Este acuma vorb'a despre impartirea acestei sume votate, impartirea — între ierarhia romana si serbesca de o parte, si între diecesele nòstre de alta parte; si aci credemu ca intrevenirea delegatiunei Congresului nostru va fi la locu si — de lipsa.

Este cunoscutu ca din acêta subventiune a statului, 50,000 se dau archi-diecese ardelene, din restulu de 50,000 deci diecesele *Aradului* și *Caransebesului*, lipsite de fonduri proprie, numai astfelu se vor poté folosi cu succesu, deca impartirea se va face — dup'o proportiune ecitabile, cu convenita respectare a impregiariloru. —

Diet'a Ungariei.

Siedi'ti'a casei reprezentantiloru din 20 febr.

Se deschide la 10 óre. Presiedinte *P. Somssich*. Dupa autenticarea protocolulu presiedintele comunica casei, ca deputatulu cercului *Udvarhely*, *Albert Török*, si-a prezentatu mandatulu. — Se preda comisiunei verificatorie.

Deputatii *A. Bánffy*, *A. Csányi*, *D. Irányi*, *E. Simonyi* și *J. Viddts* predau mai multe petitiuni, în care se cere, în favórea Francei, interventiune la incheierea pacii între Francia și Prussia. — Se predau comisiunei petitiunarie.

Ministru presiedinte *Jul. Andrássy* raspundendu la interpelatunea lui *Irányi* privitória la intrevenire dice, ca nici Angliei nu i-a succesu a intreveni cu rezultatulu, cu atátu mai putieniu va fi în stare a intreveni statulu unghurescu, mai cu séma ca provocarea pentru interventiune nu provine de la cas'a intrêga, si ca nici un'a dintre poterile pactante n'a venit a cere atare intrevenire. Se lase domnulu interpelante acêta afacere în grija regimului, care va intreveni atunci, candu va vedé ca pôte folosi.

D. Irányi dice, ca monarchia ca potere mare are detorint'a de a intreveni, candu e

vorb'a de unu principiu generalu alu gintiloru. Spre acestu scopu nu trebuie se fia provocata de nici o partida. Este vorb'a de a nu concede sfasiarea teritoriului francesu, prin acêta a garantá liniscea si ecuilibrulu europénu si a dá spresiune dorintiei intregulu poporu din Ungaria. (Aplause din stang'a) Avé-va rezultatulu sêu ba, nu trebuie se ne conturbe. Istoria va judecá pasulu daca a fostu bunu sêu nu, éra popórale ilu vor primi cu mare bucuria. Nu se multiamesce cu respunsulu ministriului. —

Majoritatea ic respunsulu spre cunoasciintia.

Ministru presiedinte raspunde la interpelatiunea dep. *G. Stratimirovicu* si dice, ca — interpelantele, smulgendu unu puntu din *Not'a* contelui *Beust* catra agentii din *Bucures* și si din *Belgradu*, pe temeulu acelu punctu a datu o rea splicare acelei note si polit'cei regimului; regimulu n'are de cugetu a impededá dezvoltarea interna a tierelor de la *Dunare*, regimulu este pentru sustienerea statului de astadi, regimulu va observá în orientu aceeasi politica ce a observat'o si pana acuma, adeca sustienerea relatiuniloru amicabile si se va niani, ca se nu intrevina în afacerile orientului, daca nu va intreveni nici alta care-va potere.

G. Stratimirovicu se róga a-i concede se si faca observarile în siedi'ti'a prossima. — Se concede. —

Referintele comisiunei petitiunarie asterne a 34 consemnatiune despre petitiunile pertractate de comisiune. — Tôte se vor tipari si se vor pune la ordinea dilei pe sambeta. —

Trecendu cas'a la ordinea dilei, se continua desbaterea a supr'a titlului III „*Institute*” din bugetulu ministeriului de cultu si instructiune.

Em. Hodossy asemenandu salariile profesoriloru de la universitatea din *Pesta* cu ale celoru din *Viena*, le afla fórte mici si propune a se ureá de la 1365 fl. resp. 1200 fl. si 1000 fl. la 2500 resp. 1500 fl.

Em. Henszmann consente cu acêta propunere, dorece insa specializare detaiata.

P. Hoffmann propune ca pe langa catedra de dreptulu canonicu catolicu, se se mai redice si o catedra de dreptulu canonicu protestantu.

Jul. Schwarz cere ca tacsele de examene si de rigoróse se se stérge cu totulu.

T. Péchi si-esprime parerea de rau, ca comisiunea financiaria propunendu urcarea salariiloru profesore, nu o motivéza. Despre propunerile lui *Hodossy* și *Hoffmann* crede ca e corespondetoriu a le indrumá la comis. financiaria.

Ed. Zsedényi dice, ca abstragendu de la impregiurarea aceea, ca li s'a imbunetatu lefele profesoriloru prin câte 400 fl. bani de cortelu, ce mai nainto nu aveau, proiectulu pentru reorganizarea universitatii tocmai acum este în pertractarea unei comisiuni; acolo crede densulu, ca e la locu a se vorbi si despre acêta chestiune. Propune deci, ca proiectulu lui *Hodossy* se se predee comisiunei financiare, éra celu alu lui *Hoffmann* comitetului pentru instructiune.

M. Táncics respinge proiectulu lui *Hoffmann*, caci tientesce la inmultirea casteloru, pe candu vorbitoriulu dorece a se sterge tôte priv legiile confesiuniloru.

K. Tisza si-esprima parerea de rau despre absentarea ministriului de finacie la desbateri asiá de importante pentru cas'a statului. În privint'a propuneriloru lui *Hoffmann* și *Hodossy*, care le afla de fórte pripite, e de parere a se preda ele comisiunei financiare.

D. Irányi afla procederea casei corecta, si în privint'a proiectelor facute e de parere lui *K. Tisza*.

Secretariulu de statu *Tandarky* érta dintr'unu conceptu tabelariu specificu, ca profesorii nu stau asiá de rau în ceea ce privesce partea materialu, de óreca o parte însemnata

dintr'ensii tragu bani colegiali de la 3000—6000 fl. Dealtmintrea e de parere ca aceasta cestiune se se tracteze deodata cu legea de reforma a universitatii.

Se decide a se predá proiectul lui Hodossy la comisiunea financiara era alu lui Hoffmann la comitetulu de instructiune.

Dupa acest'a se voteza sub titlu „Spese personale la universitatea din Pesta“ 189,090 fl.

Rubric'a a 2. din titlulu III „Erogate generale ale universitatii din Pesta“ se voteza cu 145,628 fl.

Rubricile 3, 4, si 5 „Stipendii pentru un'versitate“ se voteza cu 20,427 fl. Pentru „Seminariulu de profesori gimnasiali“ 20,150 fl. Pentru „Subventiunea de foi speciale pedagogice“ 8000 fl. si rubric'a 6 „Spese pentru sustinerea polytechnicului Josephuan“ 124,888 fl.

La rubric'a din urma ie cuventulu Al. Török si cere ca se se stramute acestu institutu in Pesta, si se se organizeze dupa modelulu celoru din Zürich si Karlsruhe.

G. Várady se declara multiamitu cu cele dise de antevorbitoriu si intréba ca pana ce-si va dá parerea comis. de instructiune in privint'a stramutarii acestui institutu — ce are de cugatu ministeriulu a face in privint'a stramut'a ii aceluiasi in Pesta?

Eng. Szentpály in numele seu si a altoru 28 de deputati face unu proiectu de conclusiune, in care cere a se delaturá organizatiunea absolutista a acestui institutu, a se stramutá din Buda la Pesta, a se constitui in senulu ministeriulu o sectiune care se se ocupe numai de scolele reale si tehnice, si in fine a se imbunetati salariile profesoriloru la acestu institutu; pentru acest'a ministeriulu se céra creditu suplementariu.

Em. Ivánka e invoitu cu punctele 3 dantaiu, alu patruea dorcesce a se predá comis. financ. spre censurare.

Ed. Zsedényi luandu in consideratiune sacrificiele ce le-a adusu Buda pentru acestu institutu si ca Pesta inca nici locu nu are pentru acol'a, propune, ca cele trei puncte dantaiu se se aviseze la comis. de instructiune, era alu patruea la comis. financiara.

Propunerea lui Zsedényi se primesce. —

Rubricile 7—12 „preparandiele pentru profesorii de scolele reale“ cu 11,000 fl; pentru „o preparandia de invetiatori de desemnu si o scoła de modelu pentru desemnu“ cu 14,020 fl. pentru „academi'a de drepturi din Clusiu“ cu 15,455 fl; pentru „institutul medicochirurgicu din Clusiu“ cu 31,615 fl. si in fine „spese comune a instituteloru superioare din Ardelu“ cu 2,500 fl. se voteza fora nici observare. —

Urméza desbaterea a sup'ra speselor pentru scolele medie.

Jul. Schwarz face unele observari in privint'a salariiloru profesorele de la aceste institute.

D. Irányi intréba cum stá cu institutele de gimnastica?

Secretariulu de statu G. Tanárky dice, ca desi aceste institute unde s'au introdusu, au aretatu rezultatele cele mai favorabile, totusi n'au potutu a se sistemisa in tote institutele regimulu inasa are de cugatu a introduce pretotindenea.

Dupa acestea cas'a incuviintieza rubricile 13—40 si adeca: pentru „gimnasiu de statu din Sabiu“ 20,883 fl. „gimnasiu de statu din Kaposvár“ 12,110 fl. „gimnasiu realu din Losoncz“ 5,940 fl. „gimnasiu realu din Fiume“ 14,200 fl. „scoła reala din Buda“ 26,200 fl. „scoła reala din Castovia“ 11,940 fl. „scoła reala din Temisiora“ 13,060 fl. „scoła reala din Cinci-biserici“ 13,060 fl. „scoła reala din Szegedin“ 13,660 fl. „scoła reala inf. din Kálló“ 5,230 fl. „scoła reala inf. din Kecskemét“ 5,230 fl. „subventiunea scolei reale sup. din Posionu“ 4000 fl. totu asia pentru „scole medie de nou infiintiate“ 10,000 fl. si in fine pentru „cursulu de mósie“ 6,600 fl.

Urméza totu sub titlulu III. „preparandiele pentru invetiatori, scole elementare, populare si cetatienesci“.

G. Várady trage atentiunea ministeriulu a sup'ra eroriloru ce obvinu in cartile intrebuintiate in aceste scole, si citeza exemple.

Secretariulu de statu G. Tanárky spune ca in cartile recensate de regimu nu obvinu eróre ca cele citate de antevorbitoriu; de altmintrea regimulu luera si va lucrá din tote poterile a delaturá asemenea carti.

K. Tisza di e, ca asemenea carti ca cele citate de Várady propaga cunostiinte false in contr'a intregtatii statului, — geografia — si

provóca pe regimu a pasi energicu contr'a acestoru carti si a prescrie, ce este de propuau.

Ar. Szilágyi provóca pe regimu a recensá cartile resp. nu prin inspectorii scolari, ci prin organe centrale.

Sub rubric'a 31 „institutul preparandialu din Pesta“ se recomanda 22,310 fl.; rubr. 32 pentru „preparand'ia de invetiatoresc“ 23,000 fl.; pentru „celealte preparandii de invetiatori“ 301,400 fl.

K. Tisza dice, ca elevii din preparandii costau pré multu, ca nu e de ajunsu numai o preparandia pentru invetiatoresc, si cere ca pe viitoriu se se considere punctulu din urma cu deosebire.

Secretariulu de statu G. Tanárky declara, ca regimulu va considerá cele pomenite de K. Tisza; era la intrebarea lui Csiky raspunde, ca locurile unde au se fia preparandiele inca nu-su decise.

Siedint'ia se incheia la 2 óre.

Siedint'ia casei reprezentantiloru din 21 febr.

Se desch. de la 10 óre. Presiedinte P. Somssich. Protocolulu se autentica si petitiunile se insnuá si aviseza la comis. petitiunaria.

Ministrulu de fin. Kerkápoly cere impotere pentru incassarea dariloru pe lun'a lui martie.

Propunerea se impartiesce intre deputati si se predá comis. fin. spre referare.

Dupa acest'a se continua bugetulu ministeriulu de cultu si instructiune.

Titlulu III. rubric'a 35 „recerintiele instructiunii populare“ o preliminaru cu 650,000 fl. Comisiunea fin. propune ca atatu rubric'a acest'a se se primésca neschimbatu cátu si urmatoriele: rubr. 36 „edarea fói pedagogice in 7 limbi“ 39,000 fl. rubr. 37 „instruirea adultiloru“ 50,000 fl. rubr. 38 „perfectiunea de profesori pentru seminariile invetiatoresci si de invetiatori pentru scolele populare“ 50,000 fl.

Jul. Schwarz afla, ca sum'a de sub rubric'a 35 este pré mica pentru de a poté ajunge la scopu, dorcesce a se dá autonomiei locu cátu se póte mai multu, a se inmultí inspectorii scolari, si in fine cere ca regimulu se astérna unu proiectu de lege in acestu intielesu, reformandu astfelu articulu de lege 38 din 1868.

Al. Horváth spune, ca regimulu a tramisu pana acuma ómeni de aceia a face studii in institutele straine, cari n'au pregatirile necesare spre acestu scopu, si cere a se face alegeri mai potrivite.

Al. Körmendy provóca regimulu a procurá midilóce de instructiune eftine (globuri, mape, carti etc.) si a cere spre acestu scopu unu creditu suplementariu.

In fine se voteza rubr. 35, ér propunerile lui Schwarz si a le lui Körmendy se decide a se tipari si a se impartí intre deputati.

Rubricile 36, 37 si 38 dupa putiene observari din partea lui E. Simonyi si a lui Irányi, la care raspundu Tanárky, G. Joanovicu si ministrulu Kerkápoly se primescu.

Rubric'a 39 „institutul surdomutiloru in Vatiu“ 35,896 fl. se primesce cu scadere de 100 fl.

Titlulu IV „Provederea instituteloru de invetiamentu“ este pusa cu 201,819 fl.

La acestu locu deputatu D. Irányi face amintire ca dep. Molnár ca dirigatori in ministeriulu de instructiune, atunci candu ministrulu aflase si amblá se cumpere unu locu pentru Universitate cu 80,000 fl. iute a prevenitu pe ministru si l'a cumperatu cu 80,000 fl. si dup' aceea l'a vendutu de locu regimulu cu 125,000 fl. adeca cu profitu de 55,000 de la statu.

St. Molnár se scusa ca n'a sciutu de felu, ca regimulu dorcesc se-lu cumpere, si ca desi l'a vendutu mai scumpu, totusi n'a avutu nici unu profitu.

E. Simonyi asemenea afla curioasa acea intemplantu. —

O voce din stang'a — striga ironicu, ca óre numai intemplantu se fia fostu!

St. Molnár se scóla si raspunde: „Wie der Schelm ist, so denkt er.“ (Cum e hotiulu asiá i-e gandulu.)

Prin acest'a s'a escatu unu scandalu si unu sgomotu infricosiatu. Au luat cuventulu mai multi oratori spre a condemná pre Molnár; in fine se fini cu aceea, ca St. Molnár si retrase cuvintele.

Fiindu deputatii fórté iritati, presiedintele incheia siedint'ia la 1¼ óre.

Siedint'ia casei reprezentantiloru din 22 dec.

Se deschide la 10. óre Presiedinte P. Somssich. Protocolulu se autentica.

Presiedintele anuncia, ca E. Simonyi si alti 67 de deputati au predatu o rugare, in care ceru, ca cas'a se ie n pertractare petitiunile ce intra pe fia care di pentru intrebuintarea de a impedeá desmembrarea teritoriulu francesu.

Se predá comis. petitiunaria.

Ed. Zsedényi presensentéza o petitiune din partea „reuniunii invetiatoriloru populari din Scepusiu cari si exprime durerea, ca unu invetiatoriu, carele a servitu cu multu zelu si consciintiositate 18 ani de dile, a fostu dimissionatu. Numit'a reuniune se róga, ca inalt'a Casa se ie in serioasa desbatere, ca óre la straformarea unei scole confessionale in scoła comunala, invetiatorulu se fia dimissionatu séu sustienutu si mai departe. (Aplause generale.)

Totu acelu dep. presentéza o promemoria din partea administratiunii centrale a israelitiloru ortodossi din Ungaria, in care refrangu parerile celoru ce se tienu de decisiunile congresulu din 1863 desi de aceea credintia, si in care dau intielesu mai corectu faptelor gresite ale acelorasi.

Se predau comisiunei petitiunaria dimpreuna cu multe alte petitiuni. —

G. Stratimirovicu facendu intrebuintiare de concessiunea casei si respica parerea in privint'a responsulu ce i-a datu ministrulu presiedinte in siedint'ia de alta-eri. Dupa cetera unei motivari detaiata si lunge, face urmatoriu proiectu de conclusiune: Regimulu nostru se nu puna pedeci eventualei eliberari a crestiniiloru de sub stepanirea mohamedana.

Cas'a ie responsulu ministrulu spre cunosciintia, era proiectulu lui Stratimirovicu se va tipari si impati intre deputati.

Moritz Wahrmann provocandu se si aducendu exemple a sup'ra calamitatiloru ce exista in comunicatiune, face urmatoriu proiectu de conclusiune:

Cas'a se indrumeze pe ministrulu de comunicatiune:

a) ca punendu-se in intielegere cu ministrulu de comerci si considerandu art. de lege XXI din 1867, se astérna casei unu proiectu de lege pentru regulara corespondentia a comunicatiunii pe caile ferate si despre responsabilitatea societatiloru cailoru ferate, precum si despre relatiunile acolora catra spectatori;

b) a constringe pe societati la inmultirea midilocoloru de comunicatiune, desclinitu a inteti societatea cailoru ferate de statu a construi alu doilea rotaiu pe linia între Vatiu si Marchegg;

c) a studiá cestiunea cailoru ferate Buda-Szőny, Pesta-Czegléd si Semlin-Pesta. —

Ministrulu Gorové declara, ca regimulu e pré aplecatu a luá in serioasa consideratiune propunerile lui Wahrmann.

Se decide a se tipari si a se pertractá de odata cu bugetulu ministrulu de comunicatiune. —

Referintele comisiunei de imunitate E. Hodossy reportéza, ca comis. recomanda a se dá concessiunea spre intentarea cercetarii criminale contr'a dep. Benjaminu Guthy.

Presiedintele comunica, ca dep. Guthy insusi cere prin'to epistóla a lasá justitiei cursu liberu.

Referat'a se va tipari si se va pune la ordinea dilei. —

Dup' acest'a cas'a trece la ordinea dilei, continuandu desbaterea a sup'ra bugetulu ui pentru cultu si instructiune.

Titlulu V. „Stipendie“. Comisiunea financiariu propune a se primi preliminarulu regimulu.

G. Várady aduce casei aminte si provóca pe regimu a essecutá acelu decisu alu casei, de dupa care stipendiele devenite vacante in Theresianum, se nu se mai dee, ci se se stramute fundatiunea in tíera. — Se ie spre sciintia.

Majthényi propune, ca cei 1000 fl. votati Reuniunii tinerimei unguresci din Viena, pentru bolnavi, se se petróca in bugetulu strordinariu — Se primesce.

Titlulu VI. „Scopuri generale de cultura“.

La rubric'a 1 „museu r. ung.“ ie cuventulu K. Szatmáry si dice, ca ar fi de doritu, ca directiunea acestui institutu se publice o specificatiune despre obiectele de sciintia si arte, precum si despre administrarea si sporirea acolora.

Fr. Pulszky espune ce s'a fscutu spre redicarea museulu si dice, ca prin regulara sistematica si prin catalogisarea colectiuniloru, museulu a devenitu fórté cercetatu, mai cu séma de tenerime. Trei lucruri s'ar mai recere pentru redicarea museulu: 1.) ca fie-care custode se aibe léta ca ori care profesor de universitate; 2.) se se introduca incaldirea cu aeru; 3.) se se nfrumsetieze parculu, pentru care de asta data cere numai 600 fl., ceea ce se si incuviintieza.

Peste totu se voteza pentru acest'a rubrica 76,274 fl. si pe de a sup'ra 5710 fl. bani de pensuni.

Rubricile 2, 3 si 4 se primescu fora observare dupa preliminarulu regimulu.

Rubric'a 5 „descoperire de Monuminte istorice“ se primesce cu unu emendamentu alu dep. Dr. Henslmann, de dupa care sum'a ceruta de 16,500 fl. se va intinde si a sup'ra intrebuintare a acestoru monumente.

Rubric'a 6 „restauratiunea bisericiei din Leutschau“ — o reliquie de stilu architectonicu — com. fin. propune a se sterge, fiindu ca regimulu n'a asternatu nici unu planu pentru restauratiune-i.

Dupa ce au vorbitu in acest'a cauza Henslmann, Zsedényi, Csáky si Csengery se decide a se predá acest'a cauza com. financ. spre opinionare.

Rubric'a 7 „edarea de isvóra a istoriei unguresci“, e preliminaru cu 15,000 fl.

M. Horváth prpune a se votá 20,000 fl. fiindu ca decopiarile costau fórté multu.

E. Simonyi dice ca Academi'a in edarile ei e condusa de consideratiuni private, cari nu stau in nici o legatura cu sciint'ia.

M. Horváth respinge acest'a insinuatiune, si déca s'a intemplantu cáte o cadere séu intardiare, caus'a a fostu lips'a de midilóce.

E. Henslmann indrépta atentiunea academiiei a sup'ra chroniceleru din evulu mediu si provóca a se edá chronic'a din Leutschau. Primesce propunerea lui Horváth.

Sabbas Vucovics primesce propunerea lui Horváth, inasa dorcesce a se avisá la com. fin.

La votu rubric'a se primesce si propunerea lui Horváth se preda com. financiariu.

Rubric'a 8. „biblioteca Academiiei“ cu 5000 fl.; a 9. „institutul centralu meteorologicu alu tierrei“ cu 9500 fl. a 10. „subventiunea societatii reg. ung. de istoria naturale“ cu 5000 fl. se primescu fora discusiune. —

Rubric'a a 11 „subventiune pentru literatii patriei deveniti seraci“ e preliminaru cu 25,000 fl. Comis. propune a se dá acest'a suma „reuniunii pentru ajutorarea literatiloru.“ —

Mai multi deputati propunu a se numi acest'a rubrica „remuneratiune pentru literati meritati.“

Ant. Csengery nu póte primi modificatiunea propusa, cáci 25,000 fl. ajungu pentru a multiami pe cei seraci, de nici intr'unu chipu pentru cei meritati.

Dupace au vorbitu mai multi deputati la acestu punctu si dupace se ret. de statu G. Tanárky a datu unele desluciri despre aceea, cumca a intrebuintiatu in anulu trecut sum'a votata, se primesce propunerea comis. financ. ai se respingu modificatiunile.

Rubric'a 12 „cultivarea invetiatoriloru de gimnastica“, preliminaru cu 5000 fl. Comis. o recomanda si reportéza despre petitiunea reuniunii de gimnastica din Pesta, propunendu urmatori'a decisiune: „Cas'a se incuviintieze acestui institutu unu imprumutu de 30,000 fl. asiá, ca sum'a in 10 ani se se amortizeze, pana atunci pretentiunea se se intabuleze pe cas'a reuniunii.“ — Se primesce fora nici o observare. —

Rubric'a a 13 „scopuri musicale“ cu 5000 fl.

N. Jancovics propune a se votá rubr. 13 „conservatoriu nationalu“ 2500 fl. Rubr. a 14 „stipendii musicale“ 2500 fl. — Acest'a propunere se primesce.

Rubric'a a 15 „venite proprii ale museulu“ 24,490 fl. se incuviintieza. —

Siedint'ia se incheia la 1½ óre. —

CUVENTAREA

Deputatul nationalu S. Borlea, tiena in siedint'ia din 18 fauru a Casei reprezentantive ung. la desbaterea bugetulu ministeriulu de cultu si instructiune publica.

On. Casa! Mi-am spusu ieri opiniunea despre inspectorii scolari si scopurile pentru cari sunt ei; deci m'am sculatu acuma numai pentru ca dlu secretariu de statu Gedeon Tanárky, in discursulu seu de ieri avendu amabi-

litatea d'a-si aduce a m'nte si de vorbirea mea, fece unele observatiuni si afirmă unele, pre cari nu-mi este iertatu ale trece cu vederea, cu atatu mai vertosu, căci cele aduse de domnia sa stau chiar in contradicere cu datele positive.

A disu onorabilulu dnu secretariu de stau, că între romani nici cu lamp'a nu s'a potutu gasi omeni de inspectori scolari. Concedu că deca cine-va va cantă cu lamp'a unu obieptu, dar totu atunci si-va inchide ochii, si deca ast-feliu cu ochii inchisi din intemplantu dandu preste acelu obieptu, frumosu ilu va incunjură, — concedu că nu va gasi acelu cautatu obieptu; (ilaritate); firesce, pentru că insusi vré se nu-lu gasésca. Nu este de lipsa, onorabile dle secretariu de stat, se se caute între romani cu lamp'a omenii calificati de inspectori scolari; se potu gasi atari pré usioru si fora de lamp'a; atāt'a numai se recere, ca se se caute cu bunu cugetu si cu voia curata! Atunci lamp'a va fi cu totulu de prisosu. Adevratu că astfeliu de inspectori scolari si spre astfeliu de scopuri, precum am aretatu in discursulu meu de ieri, între romani nu pré se afla, — esiste insa o intréga legiune de barbati de specialitate pentru adeverat'a educatiune a poporului, incātu s'ar poté implin' cu ei nu numai tôte districtele între romani, ci preste totu tôte din intréga Ungaria si Transilvania; si fiindu că precum vedu eu, dlu secretariu de stat si ministeriulu nu voiesce a-i gasi pre aceia nici cu lamp'a, mi permitu dintre cei multi, si fora lampa a presentă aci vre o căti-va, pre cum sunt: *Dem. Jonescu, Dr. Vasiciu, Dr. Maioru, Dr. Săndoru*, cari din tenoretiele lor s'au ocupatu totu in sfer'a educatiunei si au inbatrenitu in aceea; — astfeliu sunt mai departe: *G. Popa, G. Crăciunescu*, cari sunt senatori consistoriali pentru scólele gr. orientale, si afara de acestia inca o multime, totu omeni de specialitate; n'aveti deci decātu se vreti, si lips'a de individi apti a incetatu.

A mai disu dnu secretariu de stat si aceea, că la comitatulu Zarandului nici pana astadi nu este constituitu senatulu scolariu. Se me pardonezo dlu secretariu de stat; afirmatiunea dsale nu este intemeiata, căci in comitatulu Zarandului senatulu scolariu inca de multu este infiintiatu, si a fostu acolo de câte-va ori si inspectorulu scolariu; dar inca este adeveru că între senatulu scolariu si între inspectoru, din caus'a lipsei de bunulu tactu la acest'a, s'au nascutu unele frecări; asiá intr'altale s'a intemplantu că dlu inspectoru scolariu dup'o instructiune — nu sciu de la cine si de unde primita, a pretinsu ca senatulu scolariu se depuna juramentu cumcă va observa legea despre instructiunea publica, — (Tanárky striga: Nu esto asiá!) — se faceti bine a crede că este asiá; candu s'a intemplantu acest'a si insami am fostu de facia; — (Tanárky si mai multi striga intrerupendu: Nu esto asiá!) — eu nu potu se sciu că inspectoru scol. de la cine au primitu acest'a instructiune; in insasi lege astfeliu de dispusetiune nu este; dar de altmintrelea — pré slaba, fórte seraca si preste mesura antipatica trebuo se fia o stare lege, la a carei observare vré cineva se constringa pre cetatiunii prin juramentu.

Mi se 'mpare asiá dara că dlu secretariu de stat Tanárky candu a pretinsu cumca in Zarandu senatulu scol. nici pana astadi nu s'a formatu, n'a sciatu cum sta lucrulu, macar că este secretariulu de stat alu Ministeriului de instructiune publica; căci la din contra ar trebui se presupunu, cumcă cunoscendu adeverat'a stare a lucrului, a vrutu se seduca opiniunea publica prin afirmarea contrariului. —

Mai de parte a afirmatu dlu secretariu de stat, că preparand'i de stat din Deva este institutu romanescu. Acest'a pretensiune pe mine intr'adeveru m'a frapatu, căci me miru cum potú se afirme dlu secretariu de stat unu astfeliu de ne-adeveru, pre candu densulu trebuo se scie bine că — abiá câteva luni mai nainte — tandem aliquando — numi Ministeriulu unu romanu de suplinte substitutu la acea preparand'ia. Dlu secretariu de stat Tanárky si prin această afirmatiune, tocmai contraria pozitivului, n'a potutu atienti decātu se seduca opiniunea publica. (Sgomotu.)

A mai disu in fine dlu secretariu de stat si acea, că guvernulu pentru că a dedicatu in Dev'a preparand'ia de stat si inca două aiurea — nu sciu unde, între ruteni, din partea natiunei magiare se facu imputatiuni căci impar-tiasesce pe natiunalitati de astfeliu de favoruri. Nemica mai usioru decātu a scapá de atari imputatiuni; dupa ce noi pré bine conóscemu

scopulu preparand'iei din Deva, poftimu — du-ceti-o de acolo, fie la Dobritieniu séu macar un-de aiurea, si se fiti siguri că nici o data nu o vom reclamá! — Am auditu, ba am si cecititú că guvernulu are de cugetu a infiintá si o Teo-logia comuna de stat; nóue nici aceea nu ni trebuo, n'avemu lipsa de ea; noi avemu teo-logiele nóstre si ne multiamimu cu ele.

Intr'adeveru este lucru ciudatu, că gu-vernulu ori ce ceremu de la elu ni denéga; ce nu ceremu, de ce n'avemu trebuintia, ce respingemu, aceea ni impune cu sil'a. Astfeliu suntemu si cu asia-numit'a fóia scolaria séu invetiatorésca; n'a cerut'o nimenea, nu trebuo nimeniu, n'o citesteo nime, si regimulu redigen-du-o si tiparindu-o pe spesele tieriei, o tramite la frundia si la iérba, — macar că mine nu-i are folosulu!

Fiti buni si indurati a nu ni aruncá in capu, cu sil'a, ceea ce nu ni trebuo si nu ceremu, ba respingemu, ci aveti amabilitatea d'a ni acordá aceea ce noi rogámu, de ce avemu trebuintia si de ce vremu se ne folosimu; acest'a apoi — nu numai că vom primi bucurosu, ci vom resplati cu recunoscentia!

Atāt'a este ce am avutu a observá dlu secretariu de stat Gedeon Tanárky la discursulu seu de ieri. —

O episoda in Camer'a Romaniei.

Nu scimu se numimu altfeliu scen'a interpelatiunei fa-cute de dlu deputatu N. Blaremburg in 30 ian. v. in privint'a cunoscutei epistóle a Domnitoriului Romaniei, care scena dupa insemnarile stenografice ce ni venira, s'a petrecutu astfeliu:

D. N. Blaremburg: Ceea ce me aduce la această tribuna, nu este increderea in fortele mele, ci numai important'a exceptionala a cestiunei ce-mi propui a tratá, si solemnitatea ocaziunei.

Redicu vócea ca se indeplinescu o dato-ria grava, o datoría austera si ingrata, si acé-st'a fora a mi face cea mai mica ilusiune a su pr'a responderei; [neajunsuriloru si periculiloru ce insotiescu fatalmente, si pe cari de pe acum declaru că le primescu fora a cere de a le im-parti cu nimeni.

Voiu se intrebú pe d. primu-ministru si presiedinte alu consiliului: cum n'a desmintitu inca pana acum prin vócea *Monitoriului* o scri-sóre subscrisa *Carol*, si care face in acestu momentu jurulu presi in tíera si strainatate, scri-sóre care nu este decātu pe de o parte unu recusatoriu in contra natiunei si a pactului fundamentalu, ér pe de alta, unu programu din cele mai ingrigitorie, care ca stare dupa mine, nu poté se fia decātu apocrif'a.

Ea e apocrif'a, pentru că contr'a nserti-tilor ce contine, faptele protesta cu energia.

Ea e apocrif'a, pentru că nu acél'a care a declarat, atingendu pentru prim'a óra pamen-tulu nostru, că din acelu momentu a devenitu Romanu; nu acél'a ar poté dupa cinci ani de conducere a destinelor acestei tieri, dupa ce a impartitu cinci ani bun'a si réu'a ei fortuna, nu acél'a poté se ni dica că unu potericu mag-netu n'a incetatu unu singuru minutu de a-si esercitá influint'a a sup'r'a sa.

Ea este apocrif'a, pentru că nu acél'a ca-ruia i-am oferitu splendórea unui tron, ilus-tratu de neumerati principi eroi, de atátia principi virtuos, si animele a cinci milióne de Romani, ar poté se ne tacese de ingrati, si acé-st'a atunci pe candu poté n'a avutu inca ocaziunea a ne dá nimic in schimb. . . .

D. presiedinte alu cabinetului: Asi rogá pe onor. oratore, se se tíena in termenii consti-tutiunei. Domnitoriulu a datu tieriei multe, a datu persón'a sa, a datu viitoriulu seu. Ce-i poté dá mai multu?

Voci in drépt'a: Respectati cuventulu oratoriului.

Presiedintele Adunarei: Am tóta spe-ranti'a in sentimentele de iubire si de patria ale dlui Blaremburg; speru dara ca dsa se va tíené in limitele constitutiunale.

D. N. Blaremburg: Primescu, dle pre-siedinte, se fiu censuratu daca s'ar dovedí pana in sfersitu c'am esitu din marginile cuvintie-lor parlamentare, pana atunci insa ceru se nu fiu intreruptu. Discutiunea, djou unii, nu e consti-tutiunala; dar óre faptele ce discutámu, nu este elu a normalu? este elu constitutiunalu? Nu vedu érasí că este ceva criminalu in afir-matiunea mea, cumcă ocaziunea de a ni dá ceva in schimbulu corónei ce i-am oferitu, nu s'a presentatu inca Principelui Carolu. Asi fi potutu dice acé-st'a fora a lipsi de respectu, in-susi unui Napoleon I. sau unui Fridericu celui

mare; căci si genulu are nevoia de ocaziun spre a se produce. Nu potu dar presupune acestoru intreruptiuni altu scopu decātu acél'a de a me deconcentrá.

Dar in vanu, căci sum obic' nuitu cu ele, si nu me vor face a perde sirulu ideiloru ce-mi propunu a desvoltá.

Candu am luatú a sup'r'a mea sarcin'a de a desfasurá această cestiune, sciamu, o mai re-petu, că indeplinescu o datoría ingrata si că asumú a sup'r'a mea o respondere pe care nu mi va fi datu a o impartí cu altii. Nu ceru dar nici simpatii, nici adesiuni, totu ce ceru este se se respecte in persón'a mea libertatea tribunei, pe care eu o voiu aperá totudeun'a in persón'a chiar a adversariloru mei.

Diceamu că această scri-sóre e apocrif'a. Da, e apocrif'a; căci intra in domenu imposi-bilitatiloru morali; căci a-i dá crediementu este a pune in indoieia incesi fagaduelile, incesi juramintele cele mai solemn.

Ea este apocrif'a, pentru că daca nu este semnalulu séu preludiulu unei abdicatiuni apro-piate, ea este culmea nedibaciei; căci nu face decātu a eguduí credint'a in durabilitatea si-tuatiunei actuale de lucruri si a presentá ca unu ce cu totulu precariu aceea ce noi am voitu se fia stabulu.

Parasirea érasí a tieriei in impregiurarile grave de astadi, in faci'a evenemintelor critice ce se desfasura in afara, ar fi, si potú dice această fora síféla, — căci faptele, sum incre-dintiati, nu se va produce nici odata — ar fi diou unu actu de inalta tradare.

In Englitera, in cea tíera ce ar trebui se ni servésca de modelu in materie de consti-tutiunismu, este o assioma in dreptulu pu-blicu, că regele nu poté abdicá unilateralu, adeca fora consenmtiementulu Parlamentului. Dejá reu-voitorii insinuescu că in cugetarea si-in consiliile unoru poteri, tíer'a nóstra ar fi des-tinata se faca obiectulu unui tergu, si că numai pentru ca acestu tergu se nu se faca sub firm'a Hohenzollern, s'ar fi hotaritu această abdicati-une; pe candu noi am fi fostu din contra in dreptu a sperá că acelu nume va fi pentru Ro-mania in tempii posomóriti de adí, ceea ce este in timpu de resbelu pavilionulu care acopere marfa si o pune la adapostulu atacuriloru ce ar lacomi la dens'a.

Acésta scri-sóre este apocrif'a, pentru că acél'a care 'si botéza pana si coppii in legea nó-stra, si carele consimte deci la celu mai mare sacrificiu, ce unu parinte poté face interesulu publicu, ar poté nutri asemenea cugetari, si nu in vertejulu d'antiuriloru si la sunetele musiceí, unu Domnu 'si ié diu'a buna de la unu poporu.

A intreprende fundarea unei dinastii si regenerarea unei natiuni, marirea si fericirea ei, acé-st'a presupune o cugetare si o vointia mai pre susu de comunu.

A luá a sup'r'a sa o asemenea sarcina si a se descuragiá de la inceputu, a se descuragiá facia cu cea d'antaiu contrarietate, este a se pune in rondulu unoru ambitiosi vulgari; si acé-st'a, suutemu bine incredintiati, nu va fi ca-sulu Domnitoriului nostru.

Unu principu care posedé consciint'a misiunei sale, o cugetare si o anima mai nalta, chiar candu vede tôte silintiele sale tradate, chiar candu a ajunsu a pierde si ilusiuni si spe-rantie, chiar candu a desiertatu cup'a de ama-ratiune pana la drojdii, — ceea ce nu poté fi nici odata casulu cu unu poporu blandu cá Romanii, — totusi mal bine decātu a desértá rusinosu, prefera se móra ca Maximilianu la postulu seu, si atunci in lipsu de altu ceva, le-ghéza o pagina gloriósa a istoriei. (Aplause si ilaritate.)

Observu cu intristare că daca pentru unii această cestiune este o ocaziune de a-si face dato-ri'a catra tíera, pentru altii este o ocaziune de a face reclame la adres'a palatulu. (A-plause.) —

D. Al. Sturza: La mine v'ati adresatu?

D. N. Blaremburg: Me adresezu la cei-ce me intrerupu cu murmure si risuri, si deca sun-teti dintre acestia, lucrulu ve privesce.

D. Al. Sturza: Afara din camera vi voiu raspunde. (Sgomotu.) —

Voci: Aci se se raspunda, in faci'a nati-unei, ér nu la dosu.

D. N. Blaremburg: Ori unde veti poftí, d-le Sturza.

D. Presiedinte: Dloru ve rogu se fiti pacienti si se faceti tacere.

D. N. Blaremburg: A domni, a guverná, este pentru unu spiritu mai nalta, pentru o anima bine pusa, a imolá propri'a sa persóna fericirei

generale, este a nu mai trái de cátu pentru popo-rulu seu; este a face abnegatiune completa de sine; intr'unu cuventu a nu-si mai apartiene.

Regalitatea, a disu unu oratoru cunoscutu, nu este unu cortu intinsu pentru somnu; si unu altu cugetatoriu a adausu, că a domni este a avé *respondere de suflete*.

Dar deca o sarcina este leane, si mai alesu scutita de griji si de primejdii, este acea de Domnu constitutiunalu. Aci insasi inacti-unea este in tesa generala singurulu pretiu alu responsabilitatei si inviolabilitatei celei mai ab-solute, pana si a afectiunei numerului celui mai mare. Cátu pentru pretins'a nóstra seracia mo-rala, cátu pentru lip's'a de virtuti civice, in ra-portu cu alte popóre, modulú cu care ne-am strecuratu, in cursu de secolu, din dificultati ce au importatu alte popóre, probéza că nu in Romania a fostu vre o data seceta de animi si de inteligentia. (Aplause.)

Vom avé peste putienu ocaziunea de a dovedí si acé-st'a intr'unu modu stralucitoriu, de-ca si din punctulu de vedere alu moralitatei tieriele ce ni se oferu de modelu sunt multu mai inaintate de cátu noi?

Cátu pentru negubernabilitatea nóstra, numai inversulu, celu putienu pana ieri, este adevratu. Si care este in cele din urma pro-gresulu la care tíer'a s'a refusatú in acesti cinci ani la care se face alusiune? Asia dara, chiar deca mi s'ar dovedí — ceea ce nu potú admite, — că acea scri-sóre ar fi autentica, eu chiar a-tunci voiu persiste a dice că ea a fostu *smulsa Domnitoriului*, că *Domnitoriulu in acelu momentu a fostu indusu in eróre si oprimatú, că ea nu exprima nici cugetarile nici simtiemintele acestuia*.

Căci nu trebuo se se uite că, deca suntemu atasiati la Domnitori si dinast'a sa, este numai in conditiunile din adresa; că, deca tionemu la Domnitori si dinast'a sa, este insa ceva la care tíenemu si mai multu, la care tíenemu mai presusu de tôte, este natiunalitatea, demnitatea si libertatea nóstra, (aplause), si n'ar poté fi o mai mare ne-libacia, o mai mare crima, de cátu a ne pune, in impregiurarile de facia, in dure-rós'a alternativa, de a alege între aceste lucruri, de a ni dovedí că ele au devenitu incompati-bile. (Aplause.) —

Deca ceva este nou si daca ceva este vechiu, apoi *nóua este dinast'a si vechia Ro-mania*, si aspiratiunile ei vechi de 15 séu 17 secolu! . . . (Aplause). Nu este érasí libertatea, care este o importatiune straina si unu bunu ootróiatu.

In sfersitu me resumu si diou:

Deca, ceea ce e imposibilu, acé-st'a scri-sóre ar fi adevérata; deca ea ar tradá cugetári ascunse in contra libertatiloru jurate, atunci *declaru susu si tare*, că me inscriu, anca de acum, in contra ori carei atingeri ce li s'ar aduce! Mai multu: juru a nu me supune nici o data acelor legi! . . . (Aplause.) —

Domniloru, mai nainte de a parasí această tribuna, si spre a-mi indeplini pana in capetu detori'a, se-mi permiteti a'dá citire unei motiuni in care am formulatu conclusiunile mele. Mar-turisescu cu franchetia că motiunea mea risca a nu intruni nici cele cinci sub-semnatura regula-mentarie.

„Propunu, ca Camer'a se declare, că nu poté considerá acea scri-sóre de cátu de apo-crif'a si că, professandu din nou de atasiamentulu seu inalieabilu la Constitutiunea ce ne-am datu, in deplin'a nóstra autonomia, trece la ordinea dile:“ —

Propunerea este sustienuta de dnii:
A. Arion, T. Dobrescu, Sibleanu, Cara-maliu, Eug. Ghica. —

D. prim-ministru si ministru de interne declara că deca camer'a s'ar sui la diapasonulu dlui Blaremburg, d-loru n'ar avé de cátu se parasésca sal'a de siedintie.

Am cetitu, dice, si noi acea epistóla, publi-cata de mai multe diarie.

Ea paré scrisa intr'unu momentu de a-denca mahnire, precum se intimpla fie-caruia candu, cugetandu la tíer'a lui, atátu de bine inzestrata de Dumnedieu, crede că lucrámu pré incetu spre ai dá tóta splendórea la care dore-sce se o veda cátu mai curendu ajunsu.

Incungiarandu cu tótti cu iubiroa si re-spectulu nostru Tronulu, intarindu-ne pe calea constitutiunala in patriotismulu nostru, prin concordia si infratire, vom face se renasca in tôte animele credint'a in viitoriulu celu mare si fericitu alu Romaniei.

Avemu convictiunea că astfeliu vom vedé ori ce descuragiare si mahnire schimbandu-se in incredere si sperantia.

Astăzi avem toate cuvintele a crede că ideile, cari ar putea se ne putea în neliniște, nu mai există.

D. Cogalniceanu citește de la tribuna propunerea următoare:

„Adenca miscata, cameră în urmă explicațiilor date de ministrii, exprimă devotamentul sau contra Tronului și dinastia, cari sunt garantate de Constituție, și, plină de încredere în viitorul țării, hotărâtă a rămâne neclintită în Constituție, trece la ordinea zilei.“

— Subsemnati:

„Lascăr Catargiu, Cogalniceanu, Dr. A. Fetu, Dimitrie Ghica, G. Costaforu, G. Chitiu, N. R. Locustéu.“

Dupa ce cativa oratori, si între ei a nume dlu N. Joneșcu, cel mai fecund în întreaga Cameră, și-redicarea vocea calmându și întonându legalitatea, motiunea dlui Cogalniceanu și a consilierilor se puse la vot prin apelu nominal pe față, și dintre 106 deputați prezenți, au votat 92 pentru acea motiune, 8 contra, și 6 s'au abținut. —

Aradu, în 12/24 februarie 1871.

(G. C.) (Două fundatiuni.) Cu via multamire vinu a incunoscintă, că în decurgerea lunii lui ianuarie a. c. s'au prezentat la consistoriul gr. or. romanu din Aradu două fundatiuni naționale considerabile.

Anume fericiți a *Catarina Lepăciu*, din Fabricul Temisioarei — încă fiindu în viață, a donat un comunei bisericesci gr. or. romane de la St. Georgiu din Fabricu — două case ale sale, ale cărora venita curată este 600 fl. v. a. la anu tocmai de ajuns spre susținerea școlii și invetatoriului romanu de la acea comuna bisericescă, și se se implinșcă și cealaltă condiție a maritimității fundatoarei, adică în d'ua Florielor a fie carui anu se se procure școlărilor seraci, vesminte, și carti școlastice.

A două fundatiune s'a făcutu de generalu conte *Colomanu Almásy* din Chitihaz carele a depus în cass'a de pastrare din Iulă 1785 fl. v. a. spre scopulu, ca din camete se se îmbunătățescă subsistința preoților și invetatorilor locali gr. or. romani.

Decă „Albina“ cu ~~nume~~ multamitória, dise celei d'antău: *Se-i fia țieran'a usiora!* asta data se urăm: *Se trăiescă generalu conte Colomanu Almásy multi fericiți ani!* —

Aradu, în 13/25 fauru 1871.

(P.) Dle Redactori! Spiritulu filantropicu n'a apus la poporul nostru, faptele creștinesci se nmulțesc pe tota di'a. Mai alaltieri Vi-am reportat unele exemple, astăzi vinu a Vi reportă alte asemenea.

Locuitoriulu din *Paulis* (sub pôlele promontoriulu aradannu) *Jonu Crisianu* testă în favoarea bisericeii noastre d'acolo două din trei parti ale averei sale, și reposandu, biseric'a a și intratu în posesiunea acelei parti a lasamentulu. Se-i dicem deci; „*Fie-i țieran'a usiora!*“

Asemenea se fece Consistoriulu nostru d'aici aretarea, că locuitoriulu din *Secasiu*, cot. Temisioaru, cu numele *Petru Lela*, a donat bisericiei odăra în valoare de 100 fl.; și altu locuitoriu, cu numele *Aramu Nedinu* a daruit a celeiasa biserică unu prapore frumosu. Dlu eppu alu nostru — nu Vi potu descrie ce mare bucuria are candu vede că în senulu țieran'e sale se ivescu astfelu de fapte creștinesci; și. Sale atari fapte sunt totu atâtea dovedi invederate că poporul nutrește sentiuri morale în peptu și si că — este capabilu de sacrificie pentru sentiuri și idei filantropice. Unu poporu cu astfelu de virtuți, are viață, are viitoriu. Virtutile înflorescu și rodescu buna-stare morală și materială. De aceea pre Sant'ă Sa și n' amintite casuri ordină, ca pentru sufletele repozitorulu binefacători se se face rugățiunile prescise în biserică; și donatoriloru în viață li imparte binecuvântarea arhipastorescă.

Iipova, în 9/21 fauru 1871.

(e.) În caus'a sinodulu protopresbiteralu, ținutu aici ieri în 8 fauru st. v. a. c. rogu câteva cuvinte.

Conformu hartei convocatória a dlui protopresviteru se adunara cu căta tota nevoia — 10 mireni și 8 preoți, unde între agendele sinodale, insirata fiindu și caus'a cea atătu de însemnata pentru noi adică a înființării fon-

dului diecesanu, se așteptă unu concursu multu mai numerosu.

Dicu la dreptu cugetulu meu că, ca membru alu acestui sinodu mai alesu în obiectulu acest'a doriamu cu multa sete se vedu, ce feliu de mesuri se voru croi pentru realizarea cătu mai sigura a planulu facutu de sinodulu Eparchialu în privința înființării acelui fondu diecesanu? Insa — durere, pre langa toate strigarile din multe parti acestu obiectu remase desconsideratu, în tocmai ca si candu nici nu s'ar fi atingendu de noi!

Mi s'a respunsu: nu sunt decâtu diumetate din membrii sinodulu, și deci nu se poto debate, bine! Trebuie se așteptam până la altu anu? (Dăra pan' la alta mai buna ocașiu ne? *Red.*)

Ce s'a lucratu dăra la acestu sinodu protopresviteralu? La această întrebare eu, — ai dăra și cealalti membri, vrendu a fi sinceri n'am potu responde, decâtu —: *nimica!*

Apoi dloru celorlu din apropiare, cari numai a figură voiescu cu numele de reprezentanti ai poporulu în ocașele bisericesci și școlare, și a participă și conlucra în fapta nici că li vine a minte, — li-asi dă svatulu se-si depuna mandatulu fora amenare și se face locu altora; căci altcum suntemu totu unde eramu înainte de Statutul organicu, ba încă mai reu. Ce-o se scinu dice, cum o se ne scinu justifică naintea sinodulu eparchialu ce în 7 septemari ni stă naintea? —

Se ne desfacem udata de pacatosulu, rusinosulu și daunosulu indiferentismu, căci tempulu e supremu! —

Langa Aradu, în fauru 1871.

(*Tolerantia ungară.*) În opidulu *Pecica*, aici în vecini, unguiri arangia în 6 a. c. unu balu, alu carui venitu eră destinatu nefericitoru franceși. Tocmai pentru scopulu acest'a se invitara cu totu de adinsulu se participo și romanii. S'au și infacisatu multisori și au decursu petrecerea pana catra 2 ore de nopte. Atunci venindu la ordine joculu „*Roman'a*“, frații magiari facera exceptiune că — ținere pre multu și cerura a fi delaturatu joculu romanu, dar dnpa căta cërta, se nvoira a se jocă „*Ardelean'a*“, fiindu că e mai scurta. Abia inea începura junii romani și cu junele a jucă, candu si fusera luati la cea mai cruda batjocura și deridere. În daru li rogara romanii se fia bunii și crutiatori, se nu provoco scandalu publicu, că nu li va fi nici loru spre onore; și tôte în daru, căci insultele cu „*ursi*“ și „*dantiu de ursi*“ și mai căte tôte alte brutalitati devenira nesuferibili, și se urcara pana la atăta, înăstu unulu dintre civilizatorii nostri se duse la muzica, luă o violina și începă a scartia atătu de infam, încătu trebu se se intrerumpa joculu; și romanii indignati se parasescă — amabil'a societate a fratiloru magiari! —

Boesia-mont, 9/21 faurariu 1871.

(*Balu romanescu.*) Comuna Boesia-montana arangia în 6/18 februarie a. c. unu balu nationalu romanu în favoarea fonduulu școlii gr. orient. din locu în sal'a otelulu „*la Cerbulu de aur.*“ Această întreprindere aici cu totulu nouă fii încoronata de unu succesu peste așteptare favorabilu, căci pre langa familiile romane de aici, mai participara la petrecere o multime de domni de alte naționalități. Petrecerea foarte animata și în ordinea cea mai buna, ținend până la 5 ore de deminția și toti căti participara la ea se declarara foarte multumiti, cu deosebire multumitu fii cu succesulu dlu St. Antonescu, domnulu nostru — proto-jude de cercu ca preadinatele comitetulu arangiatoriu, caruia și la această ocașiu întregu publiculu i aduce cea mai cordială multumire pentru staruintă zelulu și energi'a ce o au pus pentru ajungerea unu rezultatu cătu mai favorabilu scopulu; asemenea a binemeritatu pentru succesu dlu jude comunalu *Mihailu Rusu* prin neobosint'a cu care a conlucratu.

Snm'a adunata și economisata la această petrecere se va constată curendu și socotele se vor tramite cătu mai în graba pretiuitulu diariu „*Albina*“ spre publicare.

Nu potu încheia fora a aminti și astă data, că comun'a noastră de unu timpu încoci face progresuri foarte însemnate și de mare pretiu pre calea întreprinderiloru naționale. Se vede că unu spiritulu nou și binefacătoriu adia în mediloculu ei! — *P. B.*

Pentru nefericitii franceși.

Din comun'a *Ezeresiu*, cottulu *Carasiului*, prin dlu invetatoriu I. Oprea ni s'a tramisu o suma de 28 fl. v. a. la carea au contribuit:

I. Oprea, adm. par. Nic. Mielosina, adm. par. și I. Oprea, invet. căte 3 fl.; G. Mayer, arendat., Rus. Stroia, jude com. și Mart. Galanu, padurariu, căte 2 fl. P. Jeremia, par. D. Brendanu, econ. M. Jeremia, capelanu, St. Ciorogariu, juratu com. Mih. Oprea, episcopu, L. Hermann, neg. Tr. Iliu, econ. P. Neesia, econ. și P. Neesia, (alias Gazda,) econ. căte 1 fl.; Ian. Galanu, P. Draganu, Ian. Iliu, D. Vrabeti, D. Putnicu, J. Vrabeti, Nic. Draganu și Const. Vrabeti, toti econ. căte 50 cr.

Din comun'a F. *Toth*, cottulu *Bihariei*, prin dlu preotu Ios. Botico ni s'a tramisu o suma de 6 fl. v. a. la carea au contribuit:

Fer. Sebes, jude cerc. G. Bölönyi și Ios. Botico, căte 1 fl.; Ios. Korom, Iac. Illes, căte 30 cr.; Iul. Sebes, L. Ossvat, G. Jodina, G. Popoviciu, căte 20 cr.; P. Gavrisiu, Maria Radu, Zs. Jomoa, St. Kováts, G. Ungváry, Is. Illes, Jac. Friedrich, St. Tizedes, I. Kodre, Flóre Albu, I. Botico, C. Balsu, C. Ardeleanu, Mih. Jodina, Georgiu Papp și Mih. Balsu, căte 10 cr. —

Din comun'a *Ribitia*, cottulu *Zarandului*, prin dlu jude de cercu *Teodoru Popu* ni s'a tramisu o suma de 3 fl. 28 cr. v. a. la carea au contribuit:

Mih. Cozma, not. com. 1 fl.; Laz. Comsia, preotu 40 cr.; Laz. Comsia, inv. Ar. Comsia, econ. și Vas. Comsia, econ. căte 20 cr.; Il. Clesiu, econ. 13 cr.; J. Vladu, P. Vladu, J. Olariu, T. Tontia, M. Hutin, Cazanu Toadbrv, P. Bobu, J. Dusianu, T. Clesiu și M. Clesiu, toti econ. căte 10 cr.; M. Gorcea 9 cr.; Ad. Nitia 6 cr. —

Din comun'a *Chinez*, cottulu *Temisioaru*, prin dlu P. *Rotariu* din *Temisioara*, (ca adunati și tramisi sie, prin dlu docinte P. *Augustinu*, împreuna cu ai Alumenului 24 fl. 50 cr.) ni s'a tramisu o suma de 15 fl. 30 cr. v. a. la carea au contribuit:

Ios. Craciunescu, par. P. Augustinu, inv. I. Ungureanu, (con. și Il. Ardeleanu, econ. căte 1 fl.; I. Stevi și N. Rotariu, ambi econ. căte 60 cr.; M. Jutchi, S. Radu, T. Soboteleanu, C. Cevoiu, Pav. Gradiariu și Jancu Moldovanu, toti econ. căte 30 cr.; E. Andreiu, I. Ivanu, I. Jutchi, G. Craciunescu, M. Radu, G. Ivanu, A. Paia, Ios. Gombosiu, toti econ. căte 20 cr.; St. Bragiu, G. Bragiu, D. Fluerașiu, M. Craciunescu, I. Medieiciu, Is. Giulvedianu, M. Soboteleanu, St. Craciunescu, G. Braniciu, I. Siepetianu, Mitru Bereneantiu, N. Jarca, St. Craciunescu, E. Craciunescu, J. Craciunescu, M. Ficariu, N. Crisianu, T. Moldovanu, P. Barbulescu, M. Crisianu, Jos. Barbulescu, T. Danciu, Tan. Danciu, J. Danciu, D. Mocanu L. Radu, Ana Pautia, V. Enovanu, T. Nedelcu, C. Bodrogiu, G. Piparca, G. Craciunescu, M. Cicanu, N. Enovanu, T. Marcea, T. Danciu, M. Marcea, S. Soboteleanu, P. Costa, G. Bucovann, E. Bucovann, C. Stanciu, S. Cevoiu, D. Avramu, Sim. Draganu, G. Craciunescu, toti economi, căte 10 cr. Pretiulu naturalieloru adunate de la mai multi 2 fl. —

Aceste mai susu publicate sume la olalta de 49 fl. 30 cr. v. a. facu cu cea publicata în nr. 13 sum'a totala de 614 fl. 95 cr. v. a.

Redactiunea.

Anunciu. (of.)

Semestrulu alu doilea alu cursulu pedagogicu extraordinariu de unu anu, deschisu la *Preparand'a* de statu din *Deva*, se va începe la 20 martisioru a. c. stilulu nou. Acest'a se aduce la cunoscința publica cu acea observare, că în cursulu amintitu se vor primi și cu începutulu semestrulu alu doilea toti acei tineri, cari posedu calificatiunea prescisa, a nume cari au implinitu anululu alu 20. alu etatei, au absolvitu cu succesu bunn gimnasiulu inferioru, și în timpul semestrulu espiratu au practisatu la o școlă publica. Dintre cei primiti, 14 se vor provede pe spesele statulu cu vuptu și cu bani de cortelu (4 fl. pe luna,) și alti 30 cu unu stipendiulu mai micu. Candidatiloru romani li se vor propuna tôte obiectele de invetiamentu în limb'a loru materna.

Deva, în 20 fauru 1871.

Franciscu Koos, m. p. directoriu.

EDICTU.

(Se publica pentru a trei'ă ora; a se vedé nr. 103 și 104 — 1870)

Achim Conda din *Ghirocu*, carele în batalia de la *Königsgrätz* în anul 1866 a disparutu, pr'n această se provoca, conformu §§-loru 36, 40, 522, 523, și 524 din procedur'a civila, ca pana într'unu anu de zile de la antai'a publicare a acestui edictu în fôia „*Albina*“ se se infacisidie naintea acestui scautu protopresviteralu; căci la din contra se va pertraptă caus'a divortiala a socii sale *Maria Conda*, conformu santelor canonu și legiloru patriei; resolvandu-se totodata pentru acelu casu de curatoru alu absintelu *Petru Anca*, parochulu *Ghirodei* și membru alu acestui scautu, și de defensoru matrimonialu defensorulu oficiosu, *Stefanu Adamu*.

Din Siedinti'a scaunulu protopresviteralu, ținuta în *Temisioara* în 5 Novembre 1870.

Meletiu Dregheciu m. p. Protopresvit. Temisioarei.

Concursu

Pentru ocuparea postulu invetitorescu vacantu din opidulu *Totvaradia*, cottulu *Aradu* și protopresviteratulu *Totvaradie*, — cu care sunt împreunate următoarele emoluminte: în bani gat'a 160 fl. v. a. 16 meti grâu, 16 meti de cucurudiu, 21 centenarie de fân și 12 orgii de lemne.

Recursele instruite în sensulu Statutul organicu, pana la 4 Martiu a. c. sunt a se tramite acestui Comitetu parochialu.

Totvaradia, 2 februarie 1871.

1—3 Comitetulu parochialu.

Concursu

Pentru ocuparea postulu invetitorescu la școlă de feté gr. or. romana din comunitatea *Nicolintiu*, în confiniulu militarulu, reg. mentulu serbo-banaticu, se scrie cu această concursu pana la 19/31 martiu 1871.

Cu acestu postu e împreunatu unu salariu anualu de 350 fl. v. a. cortelu liberu și gradina.

Doritorii de a ocupă acestu postu sunt avisati recoursele lor, provedinte cu testimoniul despre absolvirea studiilor pedagogice în *Aradu*, precum și despre studiile pregătitoare, și cu adeverința despre ocupatiunea lor de pana acuma — a le adresă în restimpulu mai susu aretatu catra *Comand'a de Compagnia în Karlsdorf*, (*Banatu*.)

1—3

Concursu

În urmarea abdicerei parochulu *Moise Dimitrescu* de parochia sa în *Chesintiu*, protopresviteratulu *Lipovei*, conformu otaririi comitetulu parochialu din 7 fauru st. v. a. c. se deschide prin această Concursu pana în 28 fauru st. v. Doritorii de a ocupă această parochia, — de care se ținere una sesiune de pamentu și stol'a de la 100 de case, din care beneficiu diumetate va avé a primi parochulu de mai susu, — se si tramita documentele despre pregătirile necesare, prescise, despre servitiulu de pana aici, și se fia cunoscutu de romanu bunu. Recursele vor avé a fi îndreptate catra comitetulu parochialu din *Chesintiu* pana în di'a mai susu aretata.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea mea:

Joane Tieranu m. p.

Protopr. Lipovei.

1—3

Concursu

Pentru postulu de *Capelanu* langa veteranelu parochu *Isaia Montia* în *Sicula*, comit. *Aradulu*, protopr. *Siriei* — *Világosiu* —, cu beneficiulu anualu de 1/4 din sesiunea parochiala, totu pe atăta din biru, carele se ié de la 172 de case, și a nume căte una mesura de cucurudiu de casa, în fine din stole er una a trei'ă parte.

Competitorii la acestu postu preotiescu, vor avé a tramite recoursele lor instruate conformu Statutul organicu, și adresate Comitetulu parochialu pana în 27 februarie a. c. st. vechiu, de a dreptulu la oficiulu protopresviteralu în *Siria* — *Világosiu*. —

Sicula în 4 fauru 1871.

Comitetulu parochialu gr. or.

Cu scirea mea:

Nicolau Beldea m. p.

administr. protopresvit.

2—3